

13-bob. Tovar-moddiy zaxiralarni hisobga olish tizimlari

103. Mahsulot ishlab chiqarish, tovarlarni sotish, ishlarni bajarish va xizmatlar ko'rsatish jarayonining xarakteri va xususiyatlaridan kelib chiqib, tovar-moddiy zaxiralar hisobi uzluksiz (doimiy) yoki davriy hisobga olish tizimlaridan biri bo'yicha amalga oshirilishi mumkin.

104. Tovar-moddiy zaxiralarning uzluksiz (doimiy) hisobga olish tizimidan foydalanilganda tovar-moddiy zaxiralarni hisobga olish schyotlarida ularning kelib tushishi va chiqib ketishi bo'yicha operatsiyalar batafsil aks ettirib boriladi.

Tovar-moddiy zaxiralarni uzluksiz (doimiy) hisobga olish tizimida butun hisobot davri mobaynida tovar-moddiy zaxiralarning qoldig'i summolari va sotilgan (chiqib ketgan) zaxiralarning tannarxi to'g'risidagi ma'lumotlar olinishi mumkin. Sotilgan tovar-moddiy zaxiralarning tannarxi, ular sotib borilishiga qarab sotilgan mahsulot (tovarlar, ishlar, xizmatlar) tannarxini hisobga olish schyotlarida aks ettiriladi.

105. Davriy hisobga olish tizimi qo'llanilganida hisobot davri mobaynida tovar-moddiy zaxiralarni hisobga oluvchi schyotlarda ularning kelib tushishi va chiqib ketishining batafsil hisobi yuritilmaydi.

Tovar-moddiy zaxiralarning haqiqatdagi mavjudligi ularni inventarizasiya qilish natijalari bo'yicha aniqlanadi. Sotilgan (chiqib ketgan) tovar-moddiy zaxiralarning tannarxi ularni inventarizasiya qilish yakunlanishiga qadar aniqlanishi mumkin emas.

Sotilgan (chiqib ketgan) tovar-moddiy zaxiralarning tannarxi davr boshidagi qoldiq summasi va davr

mobaynida tushumlarni qo'shish hamda davr oxiridagi qoldiq summasini ayirish yo'li bilan aniqlanadi.

Tovar-moddiy zaxiralarni hisobga olishning qo'llaniladigan tizimi tashkilotning hisob siyosatida aks ettirilishi lozim.